

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนทวิวัฒนา แขวงช่องนนทรี

เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

Learning Activities According to the Threefold Training for Developing the
Achievement of the 3rd Secondary School Students in Taweewattana
Secondary School, Chongnonsi, Yannawa District, Bangkok

พระมหาอานนท์ อานนโท (ศรีชาติ)

PhramahaArnon Arnando (Srichad)^๑

พระวิเทศพรหมคุณ PhraWidesbrommakun^๒

บุญเลิศ จีรภัทร์ Bunloet Chirapatr^๓

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ๒ ข้อดังนี้ คือ ๑) เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนทวิวัฒนา แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ๒) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนทวิวัฒนา แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (ทดลอง) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนทวิวัฒนา แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๐ คน

ผลการวิจัยพบว่า :

๑. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนทวิวัฒนา แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร เป็นกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาศัยซึ่งกันและกันในองค์ประกอบทั้ง ๓ ด้าน คือ ศีลเป็น การฝึกในด้านพฤติกรรม การจัดระเบียบระบบความรับผิดชอบความเสียสละ ความกตัญญู การตรงต่อเวลา การมีระเบียบวินัย สมาธิเป็นการฝึกในด้านจิต หรือระดับจิตใจ ความตั้งมั่นตั้งใจ เอาใจใส่มีใจจดจ่อ อย่างมีสมาธิ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ในองค์กร ปัญญาเป็นการฝึก หรือพัฒนาในด้านปัญญา การรู้ความจริง เริ่มตั้งแต่ความเชื่อความเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ความหยั่งรู้เหตุผล การรู้จักวินัยไตร่ตรอง ตรวจสอบคิดการต่างๆ สร้างสรรค์ การจัดการความรู้ การคิด พิเคราะห์ โดยผู้เรียนได้ลงมือค้นคว้า ชักถาม คิดวิเคราะห์ ตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้แบบไตรสิกขา ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ควบคุมกาย วาจา เกื้อหนุนให้เกิดสมาธิ มีใจจดจ่ออยู่กับการปฏิบัติกิจกรรม โดยไม่สนใจสิ่งรบกวนทั้งภายในและภายนอก เมื่อจิต

^๑สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^๒คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^๓คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่สับสน ไม่วุ่นวาย ไม่เครียดในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมทำให้เกิดปัญญา ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกายจิตใจและสติปัญญาเป็นอย่างดี

๒. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา ในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการสวดมนต์แปลแผ่เมตตา การบริหารจัดการและเจริญปัญญา ผู้วิจัยได้ลงมือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาก่อนเรียน-หลังเรียนมาเปรียบเทียบกัน จากกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน ซึ่งคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้, ไตรสิกขา, ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

Abstract

There were the two objectives in this thesis 1) to study the creation of Learning Activities According to the Threefold Training for Developing the Achievement of the 3rd Secondary School Students in Taweewattana Secondary School, Chongnonsi, Yannawa District ,Bangkok 2) to study the learning achievement of Learning Activities According to the Threefold Training for Developing the Achievement of the 3rd Secondary School Students in Taweewattana Secondary School, Chongnonsi, Yannawa District ,Bangkok This research was the experimental work. The sample was the twenty students with the 3rd Secondary School in the Taweewattana school, Chongnonsi, Yannawa district, Bangkok.

The research results found that:

1. This learning model emphasized the most important students by using the activities and the principle of to the Threefold Training which consists of 3 parts as namely Sila helps students develop the good behavior that was the charity, gratitude, honesty and self-discipline. Samadhi help develop the mentality to students who have the intention, concentration and the environment that was useful to knowledge management in the school. Panna helps develop the wisdom that was the enlightenment until the faith, opinion, knowledge, realization, adjustment, criticism, creative thinking, knowledge management, and analysis. The students have the practice to search the information, to make the questions and the analytical thinking along with the steps of activities for learning by to the Threefold Training. They had learnt how to work together, acted in the law and they could control their body and verbal action. These focused on the concentration in the learning activities, because they had not interested in the outside and inside irritating things. When their mind was not serious, confused and press, their mind love and concentrate in the

learning activities that promoted them to create the wisdom and they could develop the quality of body, mindfulness and wisdom.

2. The learning achievement of the students in 3rd Secondary had got the instruction by the principle of to the Threefold Training in the learning core of Buddhism on chanting the suttas, proclaiming the loving kindness and exercising the mind and cultivating the wisdom. These were done by the researcher and compared the learning achievement before and after the learning in the same sampling. After learning, the examination scores were higher than before learning. The difference of the examination's scores was statistically significant at 0.05.

Keywords: Learning Activities According, the Threefold Training, Developing the Achievement

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ ๑) มีคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต ๓) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย ๔) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๕) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และ

อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (สริวรรณ ศรีพหล, ๒๕๕๘: ๕๔)

หลวงพ่พุททาสภิกขุ ได้บรรยายว่า ศิลสมาธิ ปัญญา เป็นองค์ประกอบที่เป็นไปต่อเนื่องอาศัยกันโดยตลอดแยกจากกันไม่ได้ และจะผลักดันกันไปโดยจะตั้งต้นที่ใดก็ได้ เช่น มีปัญญาก็จะทำให้เรารู้จักรักษาศีล ทำให้มีสมาธิง่าย มีสมาธิก็จะทำให้มีปัญญาสูงขึ้น ปัญญาที่สูงขึ้นจะส่งผลให้ศีลบริสุทธิ์ขึ้นเป็นวงจรเช่นนี้ (พุททาสภิกขุ, ๒๕๕๔ : ๒๐๙) แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาที่ใช้ขบวนการฝึกด้วยหลักไตรสิกขาจะทำให้ผู้ที่กระทำอยู่มีปัญญาหลักหนีจากอบายมุข มีความนึกคิดเรียนรู้ได้เร็ว ไม่มั่วแต่ไปคิดเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนตั้งใจจดจ่อกับการสอนของครูในรายวิชานั้นๆ ทำให้เด็กสามารถพัฒนาได้มากกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการฝึก เพราะในสังคมแต่ละที่ล้วนมีเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาสังคมเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งเหตุการณ์เหล่านั้นเองที่เป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนออกไปรวมไปถึงสิ่งยั่วเยวต่างๆ ที่ทำให้เด็กขาด

สมาธิในการเรียนและเด็กไม่สามารถพัฒนาอย่างเต็มกำลัง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีจุดหมายเพื่อนำแนวทางไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วยศีล สมาธิ และปัญญา มาจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระ: ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคมการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นมีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาที่อาศัยหลักการ ๓ อย่างคือ ศีล สมาธิ และปัญญา ให้นักเรียนรู้จักการบริหารจิตและเจริญปัญญา ฝึกจิตให้มีสมาธิและรู้จักการเจริญปัญญา มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต มีการเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความประพฤติถูกต้อง ใฝ่เรียนรู้ รู้จักการใช้หลักเหตุผลในการดำเนินชีวิต และสามารถนำหลักไตรสิกขาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

โรงเรียนทิววัฒนา แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

๒. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนทิววัฒนา แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมโดยวิธีการลงพื้นที่จริง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๑. ผู้ศึกษาดำเนินการขอหนังสือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนทิววัฒนา แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

๒. ติดต่อและประสานงานผู้อำนวยการโรงเรียนทิววัฒนา แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร เพื่อจะนำเครื่องมือเข้าไปทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย

๓. นำเครื่องมือ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการ ใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ให้ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากผู้เรียนจำนวน ๒๐ คน และได้รับคืนครบตามจำนวน

สรุปผลการวิจัย

๑. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียน

ทวิวัฒนา แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร เป็นกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาศัยกันและกันในองค์ประกอบทั้ง ๓ ด้าน คือ ศิล หมายถึง การฝึกในด้านพฤติกรรม การจัดระเบียบระบบความรับผิดชอบความเสียสละ ความกตัญญู การตรงต่อเวลา การมีระเบียบวินัย สมาธิ หมายถึง การฝึกในด้านจิต หรือระดับจิตใจ ความตั้งมั่นตั้งใจ เอาใจใส่มีใจจดจ่อ อย่างมีสมาธิ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ในองค์กร ปัญญา หมายถึง การฝึกหรือพัฒนาในด้านปัญญา การรู้ความจริง เริ่มตั้งแต่ความเชื่อ ความเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ความหยั่งรู้ เหตุผล การรู้จักวินิจฉัยไตร่ตรอง ตรวจสอบคิด การต่างๆ สร้างสรรค์ การจัดการความรู้ การคิดวิเคราะห์มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน คือ พุทธิพิสัย นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการจำแนกเนื้อหาความรู้ เรื่องการสวดมนต์แปลแผ่เมตตา การบริหารจัดการและเจริญปัญญาได้ มีความเข้าใจว่าทำไมก่อนสวดมนต์เราต้องมีศีล ระหว่างสวดมนต์ต้องมีสมาธิ จดจ่อจนทำให้เกิดปัญญาในที่สุด สามารถนำทักษะกระบวนการไตรสิกขาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จิตพิสัย นักเรียนได้รับประสบการณ์จริงในการสวดมนต์แปลแผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญา มีปฏิภิกิริยาที่ตอบสนองในช่วงแรกเป็นลบแต่เมื่อทำการตกลงและกระตุ้นโดยครูผู้สอนแล้วนักเรียนมีปฏิภิกิริยาการตอบสนองที่เป็นบวกคือมีความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะพิสัย นักเรียนมีการทำตามรูปแบบกระบวนการตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ และทำให้เกิดความชำนาญในการสวดมนต์แปลแผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญา ผู้สอนจะต้องคอยแนะนำให้คำปรึกษาที่ดี จูงใจใฝ่เรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ลงมือค้นคว้า

ซักถาม คิดวิเคราะห์ ตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้แบบไตรสิกขา เมื่อนักเรียนมีความพร้อมจากขั้นศีล ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ควบคุมกาย วาจา ก่อหวนให้เกิดสมาธิ มีใจจดจ่ออยู่กับการปฏิบัติกิจกรรม โดยไม่สนใจสิ่งรบกวนทั้งภายในและภายนอก เมื่อจิตไม่ฟุ้งซ่าน ไม่สับสน ไม่วุ่นวาย ไม่เครียดในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมทำให้เกิดปัญญา ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกายจิตใจและสติปัญญาเป็นอย่างดี

๒. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา ในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการสวดมนต์แปลแผ่เมตตา การบริหารจัดการและเจริญปัญญา ผู้วิจัยได้ลงมือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาก่อนเรียน – หลังเรียนมาเปรียบเทียบกัน จากกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน ซึ่งคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยได้นำสรุปผลการวิจัยมาอภิปรายผลตามสมมติฐาน ดังนี้

๑. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนทวิวัฒนา แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร เป็นกระบวนการที่เรียนรู้เป็นไปในลักษณะของการบูรณาการ การอาศัยซึ่งกันและกัน ที่ประกอบด้วย ศิล สมาธิ ปัญญา ที่สร้างและพัฒนาขึ้นเป็นคู่มือการจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาอย่างเป็นขั้นตอน อาศัยหลักการและทฤษฎีการสอนตามหลักไตรสิกขาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการปฏิบัติ

ฝึกหัดอบรมด้วยหลักของศีล สมาธิ ปัญญา ทั้ง ๓ อย่างนี้อาศัยกันและกัน เพราะ ศีล เป็นการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ทักษะ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้ออาทร พร้อมทั้งให้กำลังใจและให้อภัยแก่กัน การสำรวมระวังทั้งทางคำพูดและการกระทำการ ยอมรับสำนึกผิด ก่อให้เกิดพัฒนาการทางด้านพฤติกรรมไม่ให้เป็นเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สมาธิ เป็นการเรียนรู้ทางด้านจิตใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ความขยันหมั่นเพียร ไม่ท้อถอย มีความอดทน ต่อภาระงาน ต่อคนและสถานการณ์ต่างๆที่เข้ามา หรือทำให้เกิดคุณธรรมในจิตใจ อันนำไปสู่ภาวะความสุขสดชื่น แจ่มใสผ่องใสในจิตใจ ตั้งมั่นเป็นสมาธิ ปัญญา เป็นการเรียนรู้ที่มาจากกระบวนการสังเกต สำรวจ การคิดการพิจารณาไตร่ตรองการตัดสินใจอย่างเป็นเหตุเป็นผลเป็นระบบ เกิดการคิดสร้างสรรค์ชิ้นงาน

การจดบันทึกให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การคิดวิเคราะห์ประมวลผล สามารถนำเสนอถ่ายทอดได้ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล เกิดประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนอกจากนี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญเลิศ จีรภัทร์ (๒๕๕๙) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ในการพัฒนาผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เพื่อพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้สาระคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นการวิจัยเชิงทดลองกับประชากรนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเต็มรักศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ระยะเวลาการวิจัย

ระหว่าง เดือน ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงกันยายน ๒๕๕๗ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา มีการปรับปรุงทั้งปรีโตโฆสะ ทั้งแบบฝึก ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน โดยห้องที่ ๑ มีการปรับปรุงเล็กน้อย และห้องที่ ๒ มีการปรับปรุงมาก ทำให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ความตั้งใจเรียน และความรับผิดชอบดีขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระคณิตศาสตร์ของผู้เรียนห้องที่ ๑ และห้องที่ ๒ ดีขึ้น โดยผู้เรียนห้องที่ ๑ มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นมากกว่าห้องที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา พบว่า หลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้วเมื่อนำผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาก่อนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบกับ ซึ่งคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ทักษะ ได้คิดและลงมือปฏิบัติทำกิจกรรม โดยนักเรียนนำความรู้ความพร้อมจากขั้นศีล ด้วยการควบคุมสติให้ระลึกรู้ และมีใจจดจ่ออยู่กับการปฏิบัติกิจกรรม โดยไม่สนใจสิ่งรบกวนทั้งภายในและภายนอก จนนักเรียนทำกิจกรรมฝึกทักษะด้วยความรู้ความเข้าใจ ตามความเข้าใจในกฎเกณฑ์ และความมุ่งหมายของสิ่งที่เกี่ยวข้อง ทำโดยมีการคิดพิจารณา ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของปทุมวัน ทรัพย์ (๒๕๕๔) ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายอาญานำรู้ หลังเรียนด้วย

การเรียนรู้แบบไตรสิกขาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขาอยู่ในระดับสูง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขาโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำกิจกรรมต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา และพื้นฐานเดิมของนักเรียนแต่ละคน

๒) ควรจัดกิจกรรมกลุ่ม ที่มีการเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยให้รางวัลกับความสำเร็จของกลุ่ม

๓) ก่อนการใช้คู่มือครูควรศึกษาวางแผน และเตรียมตัวให้พร้อมก่อนการสอน เช่น การจัดเตรียมกิจกรรม สภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมเพียงพอกับการ

เรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรม และเพื่อนำไปพัฒนาด้านอื่นๆต่อไป

๔) ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับนักเรียนเท่าๆ กัน โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงออกถึงความสามารถของตนที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และเห็นคุณค่าในตัวเอง โดยครูคอยให้คำแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษาที่ดี

๕) ควรวัดและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง เพื่อการสร้างความคุ้นเคยอันพึงประสงค์ต่อผู้เรียนที่ดีสืบต่อไป

๒. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

๒) ควรนำผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาไปเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์กับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ อื่นที่ไม่ได้ใช้หลักไตรสิกขาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๓) ควรสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๓). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บุญเลิศ จีรภัทร์. (๒๕๕๙). การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้สาระคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาปีที่ ๖. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์**. ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม – สิงหาคม.
- ปยุตต์ ทัฬหวัช. (๒๕๕๔). **การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายอาญานำรู้ และ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พุทธทาสภิกขุ. (๒๕๕๔). **จิตภาวนาเพื่อพัฒนาสมาธิ**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
- สิริวรรณ ศรีพหล. **การพัฒนาจิตสำนึกของความเป็นพลโลกสำหรับเยาวชนตามแนวพุทธ**. วารสารวิชาการ. ม.ป.ป.
- สุวิทย์ มูลคำ. (๒๕๕๙). **การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด**. กรุงเทพมหานคร : อีเคบีคส์.
- Fitz-Gibbon. carol Taylor. Lyons Morris and Lynn. ji.auth. (1987). **How to design a program evaluation**. Newbury Park : Sagh.